

ילדינו מתחשרים לעננים

תרגמו מאנגלית והוסיפו מבוא: אורלי חלק ואילה בן לולו

פיטר אוורוויין הוא משורר אמריקני ממוצא איטלקי, המשתייך לאסכולת השירה של פרזנו – עיר אוניברסיטאית בקליפורניה הנחשבת למעצמה פואטית משגשגת והמזוהה בין היתר עם משוררים כגון פיליפ לוויין, לארי לווי, חואן פיליפ הררה, סי.ג'י הנזליק, רוברטה ספייר ורבים אחרים.

טבע, משפחה, כוח כביר ומאגיה קדומה: אלמנטים אלו מן השירה האינדיאנית הטקסית מייחדים את שפת השיר של אוורוויין, וזו לוכדת ומפוררת בקרבה את ערכי המשפחה האיטלקית הגאיונית ואת הטבע ליסודות בודדים כמלח, אור ומים.

בשירתו של אוורוויין נתקלנו לראשונה בכתב העת "חדרים" משנת 1987 בתרגום נתן זך. כך התוודענו לנופי בראשית נשובי רוחות ואבק, ובהם חיות משק ובני אדם דוממים ועזובים בבדידותם אל מול ישימון רחב וגדול מני-חקר.

עקבות בעלי חיים ששבו מן הערבה, אהבה כתמונת כיסופים במשעול לילי, מכתב שאישה משננת על-פה בדרכה אל חתנה הממתין בעיר זרה או שרידי בעלי חיים שילד משתוקק לאספם אליו מן השדות ולנצחם כתשמישי קדושה – כל אלו מתבלטים ביתר שאת בשירתו של אוורוויין מתוך נוכחות קלושה ובלתי-חומרית. השירים המובאים לפניכם נבחרו מן הקובץ *Collecting The Animals* (1972) שעליו זכה המשורר בפרס למונט לשירה, המקביל בחשיבותו לפוליצר. השיר "הסעודה" שתרגמה אילה הוא מספר מאוחר יותר 'keeping the night' שיצא לאור ב-1977. אנו מקוות שפתחנו צוהר לשירתו הייחודית כל כך של אוורוויין, שירתו של בן למהגרים איטלקים שברחו מכפרם מוכה הרעב לאמריקה ואשר שיני צוק, ניכור וכמיהה לרוך ואהבה הינם ניצביה בני האלמוות.

אור ראשון

הרוח נושבת
הרוח שבה,
משאירה עקבות בחול.

כמה שהסתכלנו
לא השכלנו לראות רחוק.

כמו אדם המניח את הספר
שקרא כל הלילה,
יודע שאינו מבין דבר,
נלך לישון, כבר מאחר.

בקר יזרח בין הגבעות,
מרים זרועותיו,
כנערה הרוחצת את שדיה.

תרגום: אורלי חלק

שיר בוקר

הנח לי לשכב פרקדן לישון בשדות.
אֶהֱיָה עוד דבר אחד זוהר –
נהר של אור,
צדפה לבנה
נושאת בתוכה גרעין זעיר של חשכה.

תרגום: אורלי חלק

לפני השינה

בְּשִׁיר שָׁבָא לִפְנֵי הַשָּׁנָה
אֲנִי יוֹצֵא לְטִיּוֹל לַיְלָה בְּשָׁדוֹת הַקִּיץ,
מוֹשֵׁךְ אוֹתָם כְּמוֹ הָיוּ שְׁמִיכָה, קְרוֹב מֵעַל רֹאשִׁי.
מָה שֶׁרָצִיתִי לוֹמַר
הָיָה דְּמָמַת מְטָעִי זִיתִים,
גַּעְגּוּעַ שְׁבִיל עֶפֶר לִבִּן מִתְמַשֵּׁךְ לְמַרְחָקִים.
אֲנִי דוֹבֵר שָׁפָה עֲתִיקָה, אֶהְיֶה –
הַשָּׁדוֹת נָעִים וְנָדִים,
אֲלָמוֹת אוֹר קִטְנוֹת
מִהֲנֻהוֹת מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.
אֲנִי נִכְנָס אֶל שַׁעְרָהּ,
חוֹזֵר הַבֵּיתָהּ.

תרגום: אורלי חלק

אולי זה כמו שאת אומרת

אוֹלִי זֶה כְּמוֹ שְׁאֵת אוֹמְרָת
שֶׁדָּבָר לֹא אֶבּוֹד לְנֶצַח

כְּמָה פְּעָמִים אֲנִי אוֹמֵר לֹא, לֹא
יֵשׁ חֶשֶׁךְ בַּפְּנִים

פּוֹתַח אֲגָרוֹפִים קְמוּצִים שֶׁל רִיק
אֶל טַעַם כּוּוֹץ מְרִיר

אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אִם אֶהְבֹּתִינוּ
יַחְכוּ כָּל הַלַּיְלָה הָאֶרֶךְ עַד שֶׁנִּגְיַעַ

אוֹ אִם הֵן יִדְעוּ אוֹתֵנוּ בְּבוֹאֵן בְּבֶשֶׁר
לְמִשְׁמַע קוֹל אֲנַחָה מְכָר

אינני יודע
אך אני חושב על שדות פרושים למרחוק

בינות לכוכבים עשבים יבשים
אוספים אור של דבש

כמה בתים מהבהבים וכבים
שביל אספלט חוצה שדות מחשיך

ונעלם בין עצי צפצפה על גדת נחל אכזב
כה שקט כה שקט

שם נפגש

תרגום: אורלי חלק

הסעודה

שלג מכסה את הרי האלפים,
דממת יום ראשון, תחת המרפסת
תרנגולות בוטשות בעפר.

האורחים מגיעים
גברים וקנים בכובעי מצחיה, נשים
ברדידים כהים, חוט של ספור
משוך בין הכוסות המלאות.

הרוזן מת,
פסלון העץ של הבתולה
נגנב לפני שנים רבות.
מישהו זכר נערה
מכבסת שמלה לבנה במקוה מים.

אִישׁ לֹא הִבִּיט בְּגִרְזָן.
מוֹטֵל בְּחָצֵר,
קָרוֹם נוֹצוֹת וְדָם בְּלֶהֱבוּ.

תרגום: אילה בן לולו

שיר אפור

1

עוֹד בֶּקֶר אָפֹר
בְּעוֹנָה שֶׁל עֶרְפְּלֵי עֲמָקִים.
הַכֹּל נִדְמָה בְּא־בִימִים, זֶלְזֹל וְשָׁרֵשׁ
יוֹנָקִים יְמָה קָרָה.

הָרָאִי חוֹפֵן אֶת פָּנָי
בְּזוּעוֹתָיו הַכְּסוּפוֹת.
אֲנִי שׁוֹמֵעַ אֶת סִבְתִּי לוֹחֶשֶׁת
מִבְּעַד לְצַעֲיָף –

מִעֵטָה שִׁכְחָה
גְּלָגֶלֶת הַלִּילָה הָאֶחָד
מִרְבֵּד חֲכָמָה
דָּשָׂא חוֹר שֶׁל צֶעַר.

בְּחִצְרוֹת, יִלְדֵינוּ
מִתְחַשְּׁרִים לַעֲנָנִים.

2

לִפְעָמִים אֲנִי עוֹצֵם אֶת עֵינַי.
אֲנִי עוֹמֵד נְטוּעַ עַל מְקוֹמִי
וְהַמִּסְעוֹת מִתְחִילִים שׁוֹב וְשׁוֹב.

בְּמִרְחָקִים

נוצת עֶשֶׂן, אֵד עוֹלָה
מִהַמָּקוֹם שֶׁבוּ נּוֹפֶלֶת הָאָרֶץ לְתֵהוֹם.

3

עֲתָה מְשַׁהֲרַחֲקֵתִי לְכֶת,
לְמַדְתִּי לְאַהֵב אֶת בְּלוֹאֵי מִזְג הָאֲוִיר,
אֶת כָּל מָה שֶׁהַצְלִיפָה בּוֹ הָרוּחַ וּמִרְקָה –
חֲלָצוֹת דְּהוּיּוֹת מִתְנַפְּנוֹת
בְּחִצְרוֹת עֲנִי אַחֲוִירֹת,
חֵם יָמִים אֲרָכִים קוֹדֵחַ בְּלִבִּי הָאֶסְמִים,
מִים מִתְחַכְּכִים בְּאוֹר רֹאשׁוֹן,
שְׂכֵכֶת הַמֶּלֶח בְּבֶשֶׁר הַצִּידָה.

כִּיצַד כָּבְדוּ וְהֶאֱפִירוּ
בְּסֶבֶר גַּעְגּוּעַ שְׂאֵינִי מִצְּלִיחַ לְהַבִּין
עֵינִיָּה הִיפּוֹת שֶׁל שְׁעַת הַדְּמִדוּמִים.

4

הַחֲלוֹן מִחֲשִׁיָּה.
אִישׁ רוֹכֵן אֵלַי
וְנוֹשֵׁק לְלַחֲיִי.

הַשֶּׁמֶשׁ זֶרְחָה, הוּא אוֹמֵר,
הוֹשְׁטֵתִי יָדִי אֶל הָאוֹר,
הַדְּרָכִים כָּלֵן עָלוּ בְּאֵשׁ.

אֲנִי קוֹרֵא לוֹ אָבֵא.
הוּא אָפֵר,
נְעֻלְיוֹ אֶפְרוֹת גַּם הֵן.

תרגום: אילה בן לולו

לשנה הבאה

עם הכוכבים
הזורחים שוב בכפות ידי

תן לזרועי השמאלית להיות תרנגול
הוא ישמר על אשמורות הלילה

ותן לזרועי הימנית להיות מונפת כגרזן
שאיננו ישן, מחכה בשער לבוא הבקר

כשאאסף אותן אלי
הן ישיבו דברים לחוג במסלולם

הן ישירו ברכות זו לזו
ברכות

תרגום: אורלי חלק